ПОГОДЖЕНО
Наказ Національного агентства
з питань запобігання корупції
від ___ _____ 2026 року
№ _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження Голови
Конституційного Суду України
від ___ _____ 2026 року
№ _____

АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ НА 2026–2028 РОКИ

Київ 2026

ЗМІСТ

Преамбула…….....3

Розділ І. Засади загальної антикорупційної політики Конституційного Суду України…….....3–11

Розділ ІІ. Оцінювання корупційних ризиків та управління ними..……..….12–15

Розділ ІІІ. Навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування …….....15–17

Розділ ІV. Здійснення моніторингу, проведення оцінки виконання та періодичного перегляду Антикорупційної програми Конституційного Суду України на 2026–2028 роки ……..…….18–21

Додатки до Антикорупційної програми Конституційного Суду України на 2026–2028 роки

1. Додаток 1 „Заходи з реалізації антикорупційної політики Конституційного Суду України“, у форматі Excel.

2. Додаток 2 „Реєстр корупційних ризиків в діяльності Конституційного Суду України“, у форматі Excel.

3. Додаток 3 „Навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування, у форматі Excel.

Преамбула

Антикорупційна програма Конституційного Суду України на 2026–2028 роки (далі – Антикорупційна програма) розроблена на виконання статті 19 Закону України „Про запобігання корупції“ (далі – Закон) відповідно до Порядку подання антикорупційних програм, змін до них на погодження до НАЗК та здійснення їх погодження, затвердженого наказом НАЗК від 28 грудня 2021 року № 830/21 (далі – Порядок), та з урахуванням Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом НАЗК від 28 грудня 2021 року № 830/21 із змінами (далі – Методологія).

Антикорупційну програму розроблено на трирічний період. Ця програма є продовженням Антикорупційної програми Конституційного Суду України на 2023-2025 роки, затвердженої Розпорядженням Голови КСУ від 25 січня 2023 року № 4/01/2023-ОД.

Відповідно до статті 147 Конституції України діяльність КСУ ґрунтується на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

Заходи по запобіганню і виявленню корупції не можуть створювати механізм втручання в незалежність суддів, впливу на зміст судових рішень або обмеження їхньої процесуальної самостійності.

Розділ І. Засади антикорупційної політики Конституційного Суду України

Антикорупційна програма відповідно до статті 19 Закону формулює передбачені Законом вимоги і створює комплекс правил, стандартів та процедур щодо запобігання та виявлення корупції у діяльності Конституційного Суду України (далі – КСУ) в рамках єдиної внутрішньої Антикорупційної політики, що будується навколо гасла „Доброчесність. Прозорість. Етичність.“ та є обов’язковою до виконання усіма працівниками КСУ та Автобази КСУ, юридичної особи, що належить до сфери управління КСУ.

За Конституцією України та Законом України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136–VIII зі змінами КСУ є єдиним органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках, інших актів через проведення конституційного контролю, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також реалізує інші повноваження відповідно до Конституції України.

Відповідно до статті 33 Закону України „Про Конституційний Суд України“ КСУ очолює Голова КСУ, який організовує його діяльність та здійснює загальне керівництво організацією роботи КСУ та Секретаріату КСУ, а також розпорядження бюджетними коштами на утримання і забезпечення діяльності КСУ відповідно до затвердженого КСУ кошторису та контролює ефективність використання бюджетних коштів, виконує інші повноваження, передбачені Законом України „Про Конституційний Суд України“ та іншими законами,

у тому числі несе управлінську відповідальність за створення належних умов для реалізації антикорупційної політики. За відсутності Голови КСУ його обов'язки виконує заступник Голови КСУ, а за відсутності обох – старший за віком суддя КСУ відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України „Про Конституційний Суд України".

Керуючись принципами верховенства права, доброчесності та нульової толерантності до корупції, КСУ та Секретаріат КСУ прагнуть до максимально ефективного виконання покладених на них функцій та повсякчасно пропагують у своїй діяльності неприпустимість корупції як явища в будь-яких її формах та проявах, бо саме корупція є фактором, що ставить під загрозу верховенство права (правовладдя) й соціальну справедливість, завдає серйозної шкоди економіці, безпеці країни та суспільству, підриває авторитет державної влади в цілому.

Ураховуючи важливість збереження й зміцнення суспільної довіри до КСУ як до єдиного незалежного органу конституційної юрисдикції, у КСУ визнають, що корупція є одним із ключових факторів, що підриває довіру громадян до державних інституцій, порушує принципи справедливості та ефективного управління, тому кожний бере на себе зобов'язання особистим прикладом доброчесної етичної поведінки формувати у середовищі КСУ нульову толерантність до корупції, яка є основою ділової культури та повсякденної суспільної репутації КСУ.

Заходи щодо запобігання, виявлення, усунення корупційних ризиків визнаються пріоритетними в діяльності КСУ, що утворює своєрідну систему координат та формує внутрішню Антикорупційну політику, що будується навколо гасла „Доброчесність. Прозорість. Етичність.", яка передбачає комплексний, системний, збалансований, поступальний та про активний підхід до антикорупційних заходів, що зосереджуються на розв'язанні проблем задля забезпечення максимального антикорупційного ефекту.

Усвідомлюючи відповідальність за утвердження цінностей верховенства права (правовладдя), принципів захисту Конституції України, розбудови доброчесності, дбаючи про власну суспільну репутацію, заявляючи про свою принципову позицію та засуджуючи корупцію як незаконний та неетичний спосіб службової діяльності, КСУ на найближчі три роки визначатиме параметри внутрішньої Антикорупційної політики, що передбачені законодавством та Антикорупційною програмою.

Метою Антикорупційної програми є запобігання будь-яким корупційним проявам, утвердження та розвиток принципів демократії та верховенства права (правовладдя) а також сприяння набуттю Україною повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

До сфери застосування Антикорупційної програми віднесено комплекс заходів в організації управлінської діяльності КСУ, яку застосовують до усіх напрямів діяльності та процесів у КСУ.

Внутрішню Антикорупційну політику КСУ, яка будується навколо гасла „Доброчесність. Прозорість. Етичність." (далі внутрішня Антикорупційна політика) втілюють через розбудову та впровадження відповідних внутрішніх

практик і процесів під час реалізації планів діяльності КСУ та Секретаріату КСУ на принципах прозорих процедур, етичних стандартів та ефективних механізмів запобігання корупції.

Внутрішня Антикорупційна політика ґрунтується, перш за все, на трьох взаємопов'язаних цінностях, які визначають критерії діяльності в цілому та поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Доброчесність – безумовне дотримання Конституції України, законів України, етичних норм і принципу верховенства права (правовладдя), сумлінне виконання службових обов'язків, недопущення конфлікту інтересів, зловживання повноваженнями та будь-яких проявів корупції.

Прозорість – забезпечення відкритості, зрозумілості, послідовності і своєчасності інформування суспільства про здійснення конституційного правосуддя, доступності інформації в межах, визначених Законом; підтримання цілісної, системної та про активної моделі зовнішніх і внутрішніх комунікацій; обґрунтованість управлінських рішень тощо.

Етичність – повага до гідності людини, неупередженість, справедливість, професійна відповідальність, культура взаємної довіри та нетерпимість до неетичної поведінки і корупційних практик.

Реалізація цих засад забезпечується через:

– формування культури нульової толерантності до корупції;

– лідерство керівників усіх рівнів у впровадженні 13 принципів доброчесності від Організації економічного співробітництва і розвитку (далі – ОЕСР);

– системне управління корупційними ризиками;

– запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

– захист осіб, що повідомляють про можливі порушення;

– постійне навчання та підвищення обізнаності працівників;

– невідворотність відповідальності за порушення антикорупційного законодавства та етичних стандартів.

Формулу Антикорупційної політики КСУ, що будується навколо гасла „Доброчесність. Прозорість. Етичність. " можна окреслити так:

– доброчесність формує внутрішню організаційну культуру та відповідальність;

– прозорість забезпечує довіру через відкритість і прозорість діяльності;

– етичність визначає стандарти поведінки та прийняття рішень.

Разом ці компоненти створюють середовище, у якому корупція не має умов для виникнення, а суспільна довіра стає головним результатом діяльності КСУ.

Внутрішню Антикорупційну політику реалізують у процесі виконання покладених на КСУ Конституцією і законами України завдань, вона базується на правових, організаційних, політичних, фінансових і соціальних засадах, а також засадах і принципах, визначених міжнародними актами, які належним чином ратифіковані Україною, іншими нормативно-правовими актами України.

Засади внутрішньої Антикорупційної політики полягають у створенні та реалізації превентивних антикорупційних механізмів, ефективних механізмів запобігання та виявлення корупції, усуненні наслідків можливих корупційних правопорушень та виявленні корупційних ризиків, що виникають під час реалізації повноважень, врегулюванні конфлікту інтересів, невідворотності реагування на порушення етичних стандартів поведінки разом з дієвим контролем за дотриманням принципів державної служби.

При цьому заходи запобігання і виявлення корупції не можуть створювати механізм втручання в незалежність суддів, впливу на зміст судових рішень або обмеження їхньої процесуальної самостійності.

Внутрішню Антикорупційну політику розроблено з орієнтиром на практику ОЕСР, яка свідчить, що доброчесність – це не лише боротьба з корупцією, а й створення цілісної системи, яка підтримує етичну поведінку на всіх рівнях управління та рекомендує впроваджувати системний підхід до розбудови політики доброчесності, базований на 13 принципах доброчесності ОЕСР, що охоплюють управління ризиками, етику, прозорість та підзвітність перед суспільством.

Задля забезпечення реалізації внутрішньої Антикорупційної політики як складової відповідної державної стратегії та невід'ємного компонента системи функціонування під керівництвом Голови КСУ та за його дорученням керівника Секретаріату КСУ здійснюють необхідні завдання, спрямовані на запобігання та протидію корупції, дотримання вимог антикорупційного законодавства в цілому та виконання Антикорупційної програми.

Загальне керівництво та контроль за дотриманням вимог антикорупційного законодавства в діяльності КСУ здійснює Голова КСУ та за його дорученням керівник Секретаріату КСУ, а також Сектор з питань запобігання і виявлення корупції Секретаріату КСУ (далі – Сектор), повноваження якого визначені статтею 13^1 Закону, із залученням керівників структурних підрозділів Секретаріату КСУ через формування й поширення культури доброчесності, нульової толерантності до корупції; розроблення пропозицій щодо удосконалення внутрішньої Антикорупційної політики КСУ, змін до неї; сприяння реалізації заходів у сфері запобігання та виявлення корупції; сприяння організовуванню управління корупційними ризиками у діяльності КСУ; своєчасне реагування на можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону та Антикорупційної програми; захист від переслідувань, будь-яких форм дискримінації чи притягнення до відповідальності працівників КСУ через повідомлення ними про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Безпосередню організацію та здійснення заходів із запобігання і виявлення корупції забезпечує Сектор, завідувач Сектору підзвітний і підконтрольний Голові КСУ, який забезпечує гарантії незалежності уповноваженого підрозділу від впливу чи втручання в його роботу.

Працівників Сектору призначає та звільняє з посади керівник Секретаріату КСУ, який є керівником державної служби. Керівник Секретаріату КСУ також

створює умови діяльності Сектору як самостійного і незалежного структурного підрозділу, надаючи йому організаційні, матеріальні та інші ресурси, достатні для ефективного виконання покладених на нього завдань.

Голова КСУ та за його дорученням керівник Секретаріату КСУ:

– всебічно підтримують визначений законодавством напрям запобігання і виявлення корупції в КСУ та Секретаріаті КСУ, особисто беруть участь в антикорупційних заходах;

– здійснюють загальне керівництво та контроль за виконанням Антикорупційної програми;

– забезпечують функціонування та гарантують незалежність Сектору як координатора роботи з виконання Антикорупційної програми;

– видають доручення щодо проведення оцінювання корупційних ризиків в діяльності КСУ;

– забезпечують ресурсами для ефективного управління корупційними ризиками та сприяють вдосконаленню цих процесів;

– своєчасно реагують на можливі факти порушень Антикорупційної програми, корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону.

До визначених статтею 13^1 Закону основних завдань Сектору віднесено 9 завдань, на виконання яких виконується 29 функцій:

1) розроблення, організацію та контроль за проведенням заходів щодо запобігання корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов’язаними з корупцією;

2) організацію роботи з оцінки корупційних ризиків у діяльності КСУ та Секретаріату КСУ, підготовку заходів щодо їх усунення, внесення керівнику такого органу відповідних пропозицій;

3) надання працівникам методичної та консультаційної допомоги з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції;

4) здійснення заходів з виявлення конфлікту інтересів, сприяння його врегулюванню, інформування Голови КСУ, керівника Секретаріату КСУ та НАЗК про виявлення конфлікту інтересів та заходи, вжиті для його врегулювання;

5) перевірку факту подання суб’єктами декларування електронних декларацій та повідомлення НАЗК про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій у визначеному відповідно до Закону порядку;

6) здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, у тому числі розгляд повідомлень про порушення вимог Закону;

7) забезпечення захисту працівників, які повідомили про порушення вимог Закону, від застосування негативних заходів впливу з боку керівника самостійного структурного підрозділу або керівника Секретаріату КСУ відповідно до законодавства щодо захисту викривачів;

8) інформування Голови КСУ та керівника Секретаріату КСУ, НАЗК або інших спеціально уповноважених суб’єктів у сфері протидії корупції про факти порушення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції;

9) здійснення заходів з виявлення порушень вимог законодавства з питань лобіювання, повідомлення НАЗК про виявлені порушення.

У частині організації роботи з управління корупційними ризиками у діяльності КСУ Сектор забезпечує координацію взаємодії учасників процесу управління корупційними ризиками; розробку заходів впливу на корупційні ризики; підготовку пропозицій до внутрішньої Антикорупційної політики, підготовку Антикорупційної програми, змін до неї та інших документів; здійснення моніторингу та оцінки виконання Антикорупційної програми.

Завідувач Сектору забезпечує взаємодію КСУ з НАЗК та іншими правоохоронними органами з питань, визначених Законом, в частині надання інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону.

Завданнями керівників самостійних структурних підрозділів Секретаріату КСУ щодо запобігання та виявлення корупції є:

– особисте дотримання та забезпечення дотримання підпорядкованими працівниками вимог антикорупційного законодавства, положень внутрішніх антикорупційних заходів, Антикорупційної програми;

– проходження періодичного навчання з питань запобігання та виявлення корупції;

– заохочення підпорядкованих працівників до повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, порушень Антикорупційної програми, інших внутрішніх антикорупційних політик;

– забезпечення взаємодії самостійного структурного підрозділу Секретаріату КСУ із Сектором;

– ідентифікація та врахування корупційних ризиків, які виникають у діяльності самостійного структурного підрозділу Секретаріату КСУ у процесі прийняття рішень та вчинення дій згідно із Реєстром корупційних ризиків в діяльності КСУ;

– інформування Сектору та керівника Секретаріату КСУ про настання потенційних чи реальних корупційні ризиків та вжиті заходи щодо їх врегулювання;

– звітування Сектору про виконання Антикорупційної програми за результатами кожних півроку до 1 числа місяця, наступного за звітним.

Основними завданнями працівників КСУ щодо запобігання та виявлення корупції є:

– особисто дотримуватися вимог антикорупційного законодавства, внутрішньої Антикорупційної політики, положень Антикорупційної програми та Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, під час виконання посадових обов'язків;

– надавати Сектору достовірну інформацію стосовно дотримання Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб,

уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, виникнення корупційних ризиків у діяльності;

– надавати достовірну інформацію під час участі у відповідних опитуваннях (анкетуваннях), інтерв'юваннях;

– проходити періодичне навчання з питань запобігання та виявлення корупції;

– надавати Сектору пропозиції щодо вдосконалення внутрішньої Антикорупційної політики КСУ, у тому числі Антикорупційної програми;

– повідомляти Сектору про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, недотримання Антикорупційної програми.

За результатами виконання попередньої Антикорупційної програми Конституційного Суду України на 2023–2025 роки, якою було ідентифіковано 11 корупційних ризиків, заходи впливу на які дозволили не допустити порушень антикорупційного законодавства. Протягом дії Антикорупційної програми Конституційного Суду України на 2023–2025 роки в результаті впровадження комплексу антикорупційних заходів та політик є те, що протягом усього поточного періоду судді КСУ та державні службовці Секретаріату КСУ не притягалися до адміністративної, кримінальної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності за порушення вимог Закону України „Про запобігання корупції" та приписів Кримінального Кодексу України.

Звіти про виконання Антикорупційної програми КСУ на 2023–2025 роки оприлюднено на офіційному вебсайті КСУ в рубриці „Запобігання корупції" в підрубриці Антикорупційна програма КСУ

Метою Антикорупційної програми як комплексного антикорупційного документа стратегічного типу є сприяння реалізації стратегічних пріоритетів діяльності КСУ – забезпечення верховенства Конституції України, утвердження верховенства права (правовладдя), забезпечення ефективного конституційного контролю та непорушності прав людини і основних свобод за рахунок налагодження ефективної системи запобігання та протидії корупційним проявам.

До мети Антикорупційної програми віднесено забезпечення злагодженої та системної антикорупційної діяльності структурних підрозділів Секретаріату КСУ, подальше вдосконалення внутрішньої Антикорупційної політики, що базується на принципах доброчесності, прозорості, етичності та зменшенні впливу корупційних ризиків на діяльність КСУ та підвищення довіри суспільства до КСУ.

З метою реалізації засад внутрішньої Антикорупційної політики заплановано вживати заходів, зокрема:

надання методичної а консультаційної допомоги з питань дотримання антикорупційного законодавства та дотримання вимог фінансового контролю суддям та державним службовцям Секретаріату КСУ;

здійснення контролю за своєчасністю подання декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які подають судді та державні службовці Секретаріату КСУ;

здійснення контролю за реалізацією заходів Антикорупційної програми та її періодичний перегляд з урахуванням ідентифікованих корупційних та інших ризиків;

забезпечення ознайомлення працівників Секретаріату КСУ з обмеженнями, що установлені законодавством для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

забезпечення розгляду повідомлень зовнішніх та внутрішніх викривачів корупції про порушення вимог Закону, перевірка інформації, що міститься у повідомленнях викривачів, зверненнях юридичних осіб, медіа, інших джерелах тощо;

організація забезпечення доступу до публічної інформації, матеріалів конституційного провадження в установленому порядку;

забезпечення прозорих відносини з постачальниками товарів, виконавцями робіт та надавачами послуг у межах публічних закупівель;

забезпечення взаємодії з НАЗК, правоохоронними органами, іншими спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції з питань запобігання і виявлення корупції;

забезпечення внутрішнього аудиту;

забезпечення інформаційної відкритості та комунікацій з громадськістю тощо.

Перелік законодавчих, нормативних та внутрішніх розпорядчих актів, що регулюють питання запобігання і виявлення корупції в КСУ:

1. Регламент Конституційного Суду України. Ухвалений на спеціальному пленарному засіданні Конституційного Суду України постановою Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року № 1-пс/2018 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Конституційного Суду України від 11 вересня 2018 року № 4-пс/2018 року та від 9 квітня 2024 року № 1-пс/2024). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#Text.

2. Положення про Секретаріат Конституційного Суду України, затверджене Постановою Конституційного Суду України від 11 квітня 2019 року № 13-п/2019. URL: https://ccu.gov.ua/docs/2686.

3. Правила професійної етики судді Конституційного Суду України, затверджені Постановою Конституційного Суду України від 22 липня 2025 року № 21-п/2025. URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

4. Інструкція зі справочинства в Конституційному Суді України, затверджена розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 20 жовтня 2022 року № 55/01/2022-ОД. URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

5. Правила внутрішнього службового розпорядку в Конституційному Суді України, затверджені зборами (конференцією) державних службовців Конституційного Суду України (Протокол № 1 від 30 червня 2017 року)

зі змінами (Протокол № 1 від 30 квітня 2020 року). URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

6. Положення про Сектор з питань запобігання і виявлення корупції, затверджене керівником Секретаріату Конституційного Суду України 19 березня 2024 року (№ 21/916 від 19 березня 2024 року).

7. Положення про організацію та функціонування внутрішнього контролю в Конституційному Суді України, затвердженого Розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 24 жовтня 2024 року № 95/01/2024-ОД (зі змінами). URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

8. Про Робочу групу з оцінювання та управління корупційними ризиками в діяльності Конституційного Суду України та затвердження Положення. Розпорядження Голови Конституційного Суду України від 17 січня 2024 року № 4/01/2024-ОД (зі змінами). URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

9. Порядок організації роботи із розгляду повідомлень викривачів. Розпорядження Голови Конституційного Суду України від 03 листопада 2023 року № 80/1/2023-ОД. URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

10. Положення про впровадження в Конституційному Суді України механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України „Про запобігання корупції", затверджене розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 03 листопада 2023 року № 79/01/2023-ОД. URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

11. Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України „Про запобігання корупції" та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій в Конституційному Суді України, затверджений Розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 21 грудня 2016 року № 98/1/2016-ОД. URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

12. Про затвердження Порядку запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та прирівняних до них осіб, які працюють у Конституційному суді України, затверджене розпорядженням керівника Секретаріату Конституційного Суду України від 11 грудня 2019 року № 22/4/2019-ОД. URL: https://ccu.gov.ua/index.php.

13. Порядок здійснення внутрішнього аудиту в Секретаріаті Конституційного Суду України та Автобазі Конституційного Суду України, затверджений Розпорядженням від 12 грудня 2024 року № 121/01/2024-ОД зі змінами.

14. Стратегія інформаційно-технологічного розвитку Конституційного Суду України на період до 2030 року, затверджена розпорядженням керівника Секретаріату від 27 березня 2025 року № 2/04/2025-АГ (внутрішній портал).

15. Комунікаційна стратегія Конституційного Суду України, затверджена Розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 9 жовтня 2026 року № 85/01/2026-ОД тощо.

Увесь пакет заходів з реалізації засад внутрішньої Антикорупційної політики щодо запобігання та протидії корупції викладено в Додатку 1 „Заходи з реалізації Антикорупційної політики Конституційного Суду України“ до Антикорупційної програми із визначенням строків виконання та відповідальних виконавців.

Розділ ІІ. Оцінювання корупційних ризиків та управління ними

Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила усунення наслідків корупційних правопорушень. Усі заходи Антикорупційної програми ґрунтуються на основі аналізу наявних у діяльності КСУ корупційних ризиків.

Відповідно до абзацу третього частини другої статті 19 Закону Антикорупційна програма передбачає, зокрема, оцінку корупційних ризиків у діяльності КСУ, причини, що їх породжують та умови, що їм сприяють, заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, визначення осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси.

Оцінювання корупційних ризиків є основою для визначення пріоритетних напрямів запобігання та протидії корупції, розроблення заходів впливу на ідентифіковані корупційні ризики та формування Антикорупційної програми. Оцінювання здійснено з дотриманням принципів об’єктивності, неупередженості, системності, повноти дослідження, залучення заінтересованих сторін, конфіденційності отриманої інформації та невтручання у здійснення конституційного провадження.

Задля залучення до оцінювання корупційних ризиків зовнішніх заінтересованих сторін на офіційному вебсайті КСУ у рубриці «Запобігання корупції» було розміщено оголошення про публічне обговорення матеріалів Антикорупційної програми. Надійшли пропозиції від суб’єктів громадянського суспільства: громадське об’єднання „Академія політико-правових наук України“, громадських організацій „Гуманітарний проект“, якою висловлено бачення КСУ в сучасному суспільстві, та „Українська ганзейська ініціатива“. Інших пропозицій до КСУ не надходило.

Оцінювання корупційних ризиків у діяльності КСУ здійснено з метою встановлення ймовірності вчинення корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень працівниками КСУ, визначення причин, умов та можливих наслідків їх вчинення, а також оцінювання ефективності наявних заходів контролю, спрямованих на запобігання реалізації корупційних ризиків.

Оцінювання ризиків КСУ та Автобази КСУ проводилося відповідно до Розпорядження Голови КСУ від 24 жовтня 2024 року № 95/01/2024-ОД.

Склад Робочої групи з оцінювання та управління корупційними ризиками в діяльності КСУ (далі – Робоча група) та відповідне Положення затверджене Розпорядженням Голови КСУ від 17 січня 2024 року № 4/01/2024-ОД зі змінами.

Процесу оцінювання корупційних ризиків передувала актуалізація приписів Положення про Робочу групу, роз'яснення приписів Методології.

При цьому оцінювання корупційних ризиків розмежовано на два блоки: діяльність КСУ як органу конституційної юрисдикції (у межах організаційних і процедурних аспектів забезпечення конституційного провадження), другий блок стосувався організаційної, адміністративно-господарської, кадрової, фінансової та управлінської діяльності Секретаріату КСУ.

Робоча група склала план оцінювання корупційних ризиків з визначенням етапів, у том числі, підготовки до оцінювання корупційних ризиків; дослідження середовища Суду; ідентифікації корупційних ризиків і їх аналізу; визначення рівнів корупційних ризиків та інших факторів, що впливають на діяльність КСУ.

Під час оцінювання корупційних ризиків досліджено та проаналізовано такі джерела інформації:

– Антикорупційна програма КСУ на 2023-2025 роки, звіти за результатами оцінювання підсумків її виконання (*підсумки викладено в Аналітичній довідці відповідно до статті 19 Закону (№ 21/1258 від 17 березня 2026 року – усі програмні заходи виконані у повному обсязі);*

– результати опитування (анкетування) зовнішніх і внутрішніх заінтересованих сторін;

– річні та піврічні плани КСУ та Секретаріату КСУ, піврічні плани Сектору;

– матеріали зовнішніх перевірок і внутрішніх аудитів, проведених в КСУ;

– відомості, що містяться у відкритих реєстрах та базах даних, зокрема в Єдиному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, Єдиному порталі повідомлень викривачів тощо;

– системного моніторингу відомостей з медіа, соціальних мереж, інших відкритих джерел інформації про можливі факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівниками КСУ;

– аналітичні матеріали НАЗК з питань запобігання корупції та щодо аналізу корупційних ризиків та з інших питань, пов'язаних з діяльністю КСУ тощо.

Було встановлено, що після підключення КСУ до Єдиного порталу повідомлень викривачів, через нього надійшло 4 повідомлення, однак за результатами їх розгляду факти з ознаками корупції не підтвердились. Протягом 2023–2026 років Сектором розглянуто в середньому на рік по десять звернень, що надійшли по внутрішнім каналам повідомлень, однак за результатами їх розгляду жодні викладені факти не підтвердились.

У КСУ протягом аналізованого періоду не проводилося службові розслідування та дисциплінарні провадження з питань порушень антикорупційного законодавства, судді КСУ та державні службовці Секретаріату КСУ не притягалися до адміністративної, кримінальної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності за порушення вимог Закону України „Про запобігання корупції“ та приписів Кримінального Кодексу України.

Під час проведення оцінювання корупційних ризиків застосовувалися такі методи:

– нормативного аналізу задля виявлення корупціогенних факторів у внутрішніх нормативних актах та процедурах (аналіз внутрішніх положень, посадових інструкцій тощо);

– функціонального аналізу задля аналізування процесу виконання основних функцій (прозорість схем прийняття рішень, визначення контрольних параметрів, аналіз дискреційних повноважень тощо);

– експертний метод із залученням керівників самостійних структурних підрозділів Секретаріату КСУ та незалежних зовнішніх експертів (проведення аналізу поданих матеріалів та експертних обговорень). Розумінню та ідентифікації рівня корупційних ризиків сприяв застосований мозковий штурм;

– метод анонімного анкетування внутрішньої аудиторії для отримання інформації щодо доброчесності, корупційних проявів, етичного клімату в установі та організаційної культури;

– метод сценарного моделювання задля аналізу можливих ситуацій щодо незаконного впливу, виникнення реального або потенційного конфлікту інтересів, реагування на витоки інформації та втручання в процедури, у разі виявлення маніпулювання розподілом справ.

Керування ризиком окреслено із застосуванням логічних і систематичних методів: аналізування, оцінювання, обробляння ризику у взаємозв’язку з процесом чи функцією, постійного моніторингу, належного звітування про результати.

З метою виявлення потенційно вразливих до корупції функцій і процесів Робоча група здійснила дослідження середовища КСУ. Під час дослідження середовища КСУ проаналізовано:

– організаційна структура Суду та Секретаріату;

– завдання, функції та повноваження Суду, його органів і структурних підрозділів Секретаріату;

– порядок організаційного забезпечення діяльності Суду;

– процеси прийняття управлінських та адміністративних рішень;

– кадрові процеси, управління персоналом та проходження державної служби;

– управління фінансовими, матеріальними, інформаційними та іншими ресурсами;

– здійснення публічних закупівель;

– управління документообігом та інформаційними ресурсами;

– організація конституційного провадження в частині його організаційного та процедурного забезпечення;

– система внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту;

– стан реалізації антикорупційної політики;

– організаційна культура, рівень доброчесності та обізнаності працівників із вимогами антикорупційного законодавства.

На підставі зібраної інформації Робоча група визначила перелік потенційно вразливих до корупції функцій і процесів у діяльності КСУ, які потребують першочергової уваги під час ідентифікації та оцінювання корупційних ризиків:

– забезпечення конституційного провадження;
– управління документообігом
– кадрове забезпечення;
– публічні закупівлі;
– управління бюджетними коштами;
– управління державним майном;
– внутрішній аудит;
– інформаційна безпека та кіберзахист;
– внутрішня антикорупційна культура;
– інформаційна відкритість та зовнішні комунікації.

Далі Робоча група здійснила ідентифікацію корупційних ризиків шляхом їх опису та моделювання можливих способів і обставини їх вчинення або пов'язаних з корупцією правопорушень, визначила осіб та заінтересовані сторони, які можуть бути залучені до їх вчинення, а також обставини, що можуть сприяти реалізації таких ризиків.

Кожний ризик задокументований згідно з додатком 10 до Методології із зазначенням змісту корупційного ризику, джерела (джерел) корупційного ризику, чинників корупційного ризику та існуючих заходів контролю, спрямованих на запобігання його реалізації.

Способи оцінювання корупційного ризику та рівень наслідків від реалізації корупційного ризику здійснювалися за ймовірністю реалізації корупційного ризику: дуже високий – 4 бали; високий – 3 бали; середній – 2 бали; низький – 1 бал). Отже, рівень корупційного ризику обчислювався у балах як добуток рівня ймовірності реалізації корупційного ризику (у балах) та рівня наслідків від реалізації корупційного ризику: критичний – від 12 до 16 балів; високий – від 6 до 9 балів; середній – від 3 до 4 балів; низький – від 1 до 2 балів.

Для кожного заходу впливу на корупційний ризик Робоча група визначила виконавців, строк виконання та індикатор його виконання.

Результати ідентифікації корупційних ризиків , рівні імовірності їх реалізації, рівні наслідків від реалізації та рівні корупційних ризиків, а також з визначенням заходів впливу на корупційні ризики та етапи впливу на них визначено в Реєстрі корупційних ризиків в діяльності КСУ, що є Додатком 2 до Антикорупційної програми (у форматі Excel).

Розділ ІІІ. Навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування

Одним із перших і важливих етапів імплементації заходів з реалізації засад Антикорупційної політики КСУ є формування у державних службовців Секретаріату КСУ належного рівня антикорупційних знань і практичних навичок, що зумовлює їхню спроможність ефективно запобігати корупції та дотримуватися стандартів доброчесності.

Показником ефективності виконання Антикорупційної програми має бути високий рівень володіння працівниками КСУ об'єктивною та актуальною інформацією про корупцію в Україні, її причини, форми прояву, стан та динаміку, систему антикорупційних інституцій та про ефективність різних державних органів щодо протидії корупції у найважливіших сферах суспільного життя, а також про види юридичної відповідальності за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень і результати реалізації принципу невідворотності покарання за корупцію.

Водночас метою просвітницької роботи, інформаційної політики та антикорупційної самоосвіти є сприяння у наданні працівникам КСУ достатнього обсягу інформації про основні заходи державної антикорупційної політики та її вплив на сферу безпеки, правову й соціально-економічну ситуацію в країні, заохочення до знання та користування державними онлайн-послугами з антикорупційним ефектом, що пропонує НАЗК, у тому числі щодо висвітлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону та щодо захисту викривачів.

Саме таку концепцію закладено задля формування культури доброчесності та виховання нетерпимості до корупції, що визначено Законом та Антикорупційною програмою, іншими нормативно-правовими актами та розпорядчими актами Голови КСУ і керівника Секретаріату КСУ з питань запобігання та виявлення корупції для забезпечення повноцінного розуміння цілей та засобів управління корупційними ризиками в діяльності КСУ.

Антикорупційна програма містить вимоги до державних службовців Секретаріату КСУ щодо підвищення свого рівня обізнаності у питаннях запобігання корупції самостійно з використанням доступних ресурсів. Проходження навчання є невід'ємною частиною зростання професійного рівня державних службовців Секретаріату КСУ і може розцінюватися як один із показників для оцінки ефективності їхньої діяльності.

Відповідальним за визначення потреб у проведенні навчання та його організацію для державних службовців Секретаріату КСУ є Сектор. При цьому розробку навчальних матеріалів та безпосереднє проведення просвітницьких заходів можуть здійснювати як Сектор, так і інші самостійні структурні підрозділи Секретаріату КСУ та представники міжнародних інституцій в рамках міжнародної допомоги.

Формами проведення зазначених навчальних заходів є семінари, тренінги, лекції, доведення до відома дайджестів на відповідну тематику. Сектор визначає формат проведення конкретного навчального заходу: дистанційно (онлайн) або очно (офлайн) – залежно від потреб та фактичних обставин.

Самоосвіта як окремий формат підвищення обізнаності у сфері запобігання корупції є актуальною і доступною на навчальних платформах Studi.NAZK, на Порталі управління знаннями Національного агентства України з питань державної служби та на інших е-платформах для самоосвіти державних службовців. Підготовлені Сектором матеріали для самоосвіти державних

службовців Секретаріату КСУ розміщують на внутрішньому порталі КСУ у рубриці „Запобігання корупції“.

Навчання за програмами антикорупційного спрямування поєднує теоретичну і практичну складові та є максимально наближеним до умов та ситуацій, притаманних діяльності КСУ.

Сектор забезпечує розробку типових навчальних матеріалів, доводить до відома усіх зацікавлених осіб інформаційні та новинні матеріали в антикорупційній сфері, прес-релізи, інформаційні розсилки, інші матеріали та здійснює організаційні заходи для проведення усіх форм навчання, у тому числі готує відповідні доручення та розпорядчі акти Голови та керівника Секретаріату КСУ.

У разі внесення змін до законодавчих актів або розпорядчих актів Голови КСУ та керівника Секретаріату КСУ в сфері запобігання та виявлення корупції Сектор може проводити позапланові навчальні сесії для вчасного донесення оновленої інформації до працівників КСУ.

Поширення інформації з питань запобігання та виявлення корупції також здійснює Сектор, надаючи методичну та консультаційну допомогу з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства, заповнення електронних декларацій, порядку перевірки фактів неподання або несвоєчасного подання електронних декларацій суб’єктами декларування, недопущення фактів виникнення конфлікту інтересів, щодо відповідальності за внесення суб’єктами декларування завідомо неправдивих відомостей у декларації.

Проведення просвітницької роботи, інформаційної політики та антикорупційної самоосвіти здійснюються згідно з вимогами Національного стандарту України ДСТУ ISO 37001:2018 (ISO 37001:2016, IDT), затвердженого наказом Державного підприємства „Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості“ „Про прийняття та скасування національних стандартів, скасування зміни до національного стандарту“ від 18 грудня 2018 року № 507.

Сектор у межах своїх повноважень вживає заходів щодо поширення інформації про програми антикорупційного спрямування та координації роботи щодо самоосвіти працівників КСУ та Автобази КСУ, зокрема, шляхом:

– адміністрування рубрики „Запобігання корупції“ на офіційному вебсайті КСУ та аналогічної рубрики на внутрішньому порталі КСУ;

– оприлюднення Антикорупційної програми та звітів про її виконання на офіційному вебсайті КСУ;

– проведення консультаційної, методологічної та роз’яснювальної роботи у КСУ з питань дотримання антикорупційного законодавства;

– доведення відповідної інформації до працівників КСУ та Автобази КСУ засобами електронної пошти, внутрішніми комунікаційними каналами тощо.

Заходи з проведення навчання та поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування викладено у Додатку 3 до Антикорупційної програми.

Розділ IV. Здійснення моніторингу виконання, проведення оцінки виконання та періодичного перегляду Антикорупційної програми

Для забезпечення контролю за своєчасністю та повнотою виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою, Сектор здійснює постійний моніторинг її виконання, який полягає у зборі та аналізі інформації, у тому числі щодо стану управління корупційними ризиками, підготовки пропозицій стосовно усунення виявлених недоліків, аналізується фактичний стан реагування на кожний ідентифікований корупційний ризик, заходи впливу на корупційні ризики, виконання просвітницьких та навчальних заходів, заходів з поширення інформації антикорупційного спрямування та інших заходів не рідше одного разу на півріччя, а також за потреби – у разі виникнення обставин, які можуть вплинути на стан реалізації Антикорупційної програми або актуальність передбачених нею заходів.

Моніторинг полягає у збиранні, узагальненні та аналізі інформації про:

– повноту та своєчасність виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою;

– фактичний стан виконання заходів, спрямованих на усунення або мінімізацію визначених корупційних ризиків;

– виконання заходів з реалізації засад внутрішньої Антикорупційної політики КСУ;

– проведення навчальних заходів та заходів з поширення інформації антикорупційного спрямування;

– наявність документального підтвердження виконання заходів;

– актуальність визначених корупційних ризиків і відповідність передбачених заходів фактичному стану внутрішнього та зовнішнього середовища КСУ;

– проблеми, перешкоди та обставини, які впливають або можуть вплинути на виконання Антикорупційної програми.

При здійсненні моніторингу Сектор діє за такими алгоритмами:

– отримує від виконавців в установлені строки та аналізує інформацію, документи й інші матеріали, що підтверджують виконання заходів;

– перевіряє відповідність фактичного стану виконання заходів установленим строкам, очікуваним результатам та індикаторам виконання;

– аналізує причини невиконання, несвоєчасного або неналежного виконання заходів;

– за необхідності проводить робочі зустрічі та консультації з відповідальними виконавцями;

– узагальнює отриману інформацію та готує аналітичні матеріали про стан виконання Антикорупційної програми.

Виконавці заходів Антикорупційної програми подають інформацію про стан їх виконання із зазначенням фактично здійснених дій, досягнутих результатів, наявних проблем та причин відхилення від установлених строків, а також надають документи, що підтверджують виконання відповідних заходів.

Сектор за результатами моніторингу стан виконання кожного заходу визначається за такими критеріями:

„Виконано“ – захід реалізовано в повному обсязі, досягнуто передбаченого результату, що підтверджується відповідними документами;

„Постійно виконується“ – захід має безперервний або систематичний характер і здійснювався протягом звітного періоду;

„У стадії виконання“ – розпочато реалізацію заходу, однак його виконання не завершено;

„Не виконано“ – захід не реалізовано у встановлений строк або його реалізація не розпочалася;

„Втратили актуальність“ – унаслідок зміни обставин, законодавства, організаційних чи інших умов захід більше не відповідає потребам управління відповідним корупційним ризиком.

Результати моніторингу оформлюють у вигляді звіту, який містить інформацію про стан виконання заходів, виявлені проблеми, причини відхилень, оцінку актуальності заходів та пропозиції щодо подальшої реалізації Антикорупційної програми. Звіт складають на підставі систематичного моніторингу та оцінювання стану виконання за підсумками кожного півроку – до 10 лютого та 10 серпня кожного року.

Задля забезпечення підготовки повного, об’єктивного та оперативного інформування про стан і динаміку реалізації Антикорупційної програми виконавці зобов’язані за підсумками кожного півроку (протягом 15 днів з дня завершення звітного півріччя) надавати Сектору інформацію, що відображає актуальний стан і динаміку реалізації кожного заходу, виконавцями якого вони є. За повноту та достовірність наданої інформації особисту відповідальність несуть відповідальні особи, що визначені у додатках виконавцями заходів Антикорупційної програми.

Оцінка виконання Антикорупційної програми здійснюється за критеріями своєчасності, повноти, ефективності реалізації закріплених у ній заходів, результативності впроваджених механізмів контролю, рівня досягнення мети та необхідності коригування заходів, строків та відповідальних осіб.

Звіт про стан виконання Антикорупційної програми подається Голові КСУ, презентується на службовій нараді у керівника Секретаріату КСУ, оприлюднюється на офіційному вебсайті КСУ в рубриці „Про запобігання корупції“.

Задля аналізу змін, досягнутих в управлінні корупційними ризиками, та формування пропозицій щодо подальшого удосконалення цього процесу, Сектор здійснює оцінку ефективності виконання Антикорупційної програми, яка складається з етапів:

1) поточної (щопівроку) оцінки;

2) підсумкової (загальної) оцінки.

Поточна оцінка ефективності реалізації Антикорупційної програми проводиться Сектором на основі показників досягнення очікуваних стратегічних результатів, визначених Антикорупційною програмою.

Під час оцінки виконання Антикорупційної програми Сектор аналізує:

– кількість і частку виконаних заходів, строк виконання яких настав;

– стан досягнення встановлених індикаторів виконання;

– фактичне функціонування запроваджених механізмів контролю;

– результати внутрішніх перевірок, аудитів, службових розслідувань та інших контрольних заходів у межах компетенції;

– інформацію про виявлені порушення антикорупційного законодавства,

– повідомлення про можливі корупційні правопорушення та результати реагування на них;

– пропозиції структурних підрозділів щодо вдосконалення заходів управління корупційними ризиками.

До числа аналізованих джерел слід додати відомості, що розміщенні в медіа, інформацію за результатами перевірок декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поданих працівниками КСУ, звіти про виконання програмних заходів, повідомлення про можливі факти вчинення корупційних та пов’язаних з корупцією правопорушень тощо.

Для встановлення ефективності виконання Антикорупційної програми визначають стан досягнення передбачених нею цілей на підставі таких індикаторів:

– зменшення/збільшення кількості випадків вчинення працівниками КСУ корупційних та пов’язаних з корупцією правопорушень, порушень приписів Антикорупційної програми порівняно з попереднім періодом;

– відсоток корупційних ризиків, які виявлено та усунуто за результатами вжиття заходів впливу на них;

– відсоток корупційних ризиків, рівень яких знижено за результатами вжиття заходів впливу на них;

– кількість державних службовців (у відсотках), які пройшли навчання з питань запобігання та виявлення корупції;

– кількість державних службовців (у відсотках), які за результатами навчання з питань запобігання та виявлення корупції отримали сертифікат ЄКТС.

За результатами оцінки Сектор готує звіт про виконання Антикорупційної програми, у якому відображають:

– загальну інформацію про стан реалізації Антикорупційної програми;

– результати виконання кожного передбаченого заходу;

– ступінь досягнення встановлених індикаторів;

– результати оцінки ефективності заходів впливу на корупційні ризики;

– проблемні питання та причини невиконання окремих заходів;

– висновки щодо актуальності Реєстру корупційних ризиків в діяльності КСУ;

– пропозиції щодо вдосконалення Антикорупційної програми та подальшого управління корупційними ризиками.

Звіт про виконання Антикорупційної програми подається Голові КСУ та керівнику Секретаріату КСУ для розгляду та прийняття відповідних управлінських рішень у межах повноважень.

Звіт за результатами виконання Антикорупційної програми оприлюднюється на офіційному вебсайті КСУ в рубриці „Про запобігання корупції“ та на Порталі доброчесності НАЗК.

Оцінка виконання Антикорупційної програми та пропозиції з удосконалення діяльності з управління корупційними ризиками враховуються при підготовці антикорупційної програми на наступні роки та при складанні плану роботи Сектору на півріччя поточного року.

Антикорупційну програму переглядають, зокрема, в таких випадках:

– зміни у середовищі КСУ (організаційній структурі, функціях та процесах КСУ);

– внесення змін до законодавства, в тому числі антикорупційного напряму, які впливають на діяльність КСУ;

– виявлення за результатами моніторингу її виконання невідповідностей або недоліків у діяльності з управління корупційними ризиками;

– ідентифікації нових корупційних ризиків;

– відмови НАЗК у погодженні Антикорупційної програми;

– необхідності врахування пропозицій до Антикорупційної програми, наданих НАЗК;

– в інших випадках, визначених законом.

Перегляду Антикорупційної програми може передувати проведення додаткового оцінювання корупційних ризиків, яке здійснюють в установленому законодавством порядку.

У разі наявності підстав для перегляду Антикорупційної програми Сектор ініціює внесення змін до неї в установленому порядку, що затверджує Голова КСУ розпорядчим актом.

Антикорупційна програма підлягає корегуванню відповідно до змін в антикорупційному законодавстві протягом 45 днів з дати їх прийняття, врахування пропозицій та методичних рекомендацій НАЗК, наданих за результатами аналізу антикорупційних програм, та організації усунення нових ідентифікованих (виявлених) корупційних ризиків.

Зміни до Антикорупційної програми відповідно до статті 19 Закону вводяться в дію з дати їх погодження НАЗК та відображаються в установленому порядку.

У разі прийняття Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на 2026–2030 роки Антикорупційна програма у разі необхідності потребуватиме актуалізації (корегування) в частині заходів з її виконання.

Завідувач Сектору з питань запобігання
і виявлення корупції Секретаріату
Конституційного Суду України **Людмила КАКАУЛІНА**